

Pramen

Ročník 19
Číslo - 2
2013-letní

ČESKÉ A SLOVENSKÉ SDRUŽENÍ V KANADĚ • CZECH AND SLOVAK ASSOCIATION OF CANADA
ODBOČKA WINNIPEG BRANCH

Pozvánka pro naše krajany na
TRADIČNÍ PIKNIK
winnipežské odbočky Sdružení
na farmě Joe Dobrovolného,
v **SOBOTU 24. srpna 2013**
začátek ve 3 hodiny odpoledne

Více informací na stránce 5

Bílá Listina

	Členské	Senior	Pramen	Dary
V. Marak			\$ 20.00	
A. Stedronsky		\$ 5.00	\$ 25.00	\$ 20.00
M. Stedronsky		\$ 5.00	\$ 25.00	\$ 20.00
V. Randa	\$ 20.00		\$ 20.00	\$ 20.00
M. Gogela	\$ 20.00		\$ 30.00	
J. Gogela		\$ 5.00	\$ 25.00	
K. Gogela	\$ 20.00			
J. Slavicek		\$ 5.00	\$ 15.00	
V. Novotny		\$ 5.00	\$ 25.00	
J. Dobrovolny		\$ 5.00	\$ 20.00	\$ 5.00
L. Pacin		\$ 5.00	\$ 15.00	
V. Kun		\$ 5.00	\$ 30.00	
J. Kunova		\$ 5.00		\$ 20.00
R. Kucerova (Praha)			\$ 20.00	
V. Jancar		\$ 5.00	\$ 20.00	
I. Jancar		\$ 5.00		\$ 20.00
D. Orihel		\$ 5.00	\$ 20.00	
H. Goba		\$ 5.00	\$ 20.00	
Z. Goba			\$ 20.00	\$ 20.00
Eva Kadlec		\$ 5.00	\$ 45.00	
E. Hladik		\$ 5.00	\$ 15.00	
J. Pesik		\$ 5.00	\$ 20.00	
V. Pesik		\$ 5.00		
J. Bima			\$ 40.00	
manželé Pacinovi			\$ 30.00	
T. Rydzi			\$ 25.00	\$ 10.00
J. & K. Palicka			\$ 10.00	
Josef Macek			\$ 20.00	
L. & J. Mac1 (2x členské)	\$ 10.00		\$ 40.00	

Srdečně děkujeme všem, kteří nás finančně podpořili.

OBSAH

- str.2 Bílá Listina: Škola češtiny / Kde nás najdete
- str.3 Konzulární dny Winnipeg
- str.4 Black Ribbon Day 2013
- str.5 Pozvánka na letní piknik
- str.6 Poohlédnutí za 64. Kongresem Českého a Slovenského Sdružení
- str.8 Čtení na léto / Blahopřání
- str.10 Blahopřání / Naše Rovy
- str.11 Postřehy z evropské dovolené
- str.13 Znovu na cesty
- str.16 Naše rovny / Informace wimpežské odbočky Sdružení

MIROSLAVA DVORAK

Passed away Monday, July 15, 2013 at the Riverview Health Centre. Miroslava was born on October 4, 1929 in Prague, Czech Republic. Miroslava was predeceased by her husband Jaroslav in 1999. Together Miroslava and Jaroslav were the owners and operators of Al's Restaurant on McDermot Street for 15 years, before they retired in 1988.

Kde najdete nás a naše krajany v Česko-Slovenské podpůrné jednotě?

Informace o činnosti Sdružení a jednotlivých odboček, electronicou verzi Pramene a jiné krajanské publikace najdete na

www.cssk.ca

Kanadská Česko-Slovenská Podpůrná Jednota (klub)

154 McKenzie Street, Winnipeg, MB, R2W 5A2 / Tel: 589-7483

Otvírací doba: čtvrtek - sobota od 7 hodin večer

Podrobnější informace najdete na www.czechslovakbenevolentassoc.ca

Zprávy a Zajímavosti

Generální konzulát České republiky
Consulate General of the Czech Republic

2 Bloor Street West, Suite No. 1500
Toronto, ON M4W 3E2
tel.: +1 416 972 1476, fax: +1 416 972 6991
e-mail: toronto@embassy.mzv.cz
www.mzv.cz/toronto

Konzulární dny Winnipeg

Ve dnech 19.-20. září 2013 (čtvrtek a pátek, 9:00-12:00 a 14:00-17:30) proběhnou ve Winnipegu konzulární dny, a to v hotelu Place Louis Riel, 190 Smith Street, Winnipeg, R3C 1J8. Číslo pokoje bude k doptání v recepci hotelu.

Bude možné vyřizovat následující agendy:

- oddací, rodné a úmrtí listy
- osvědčení o státním občanství, potvrzení nebo prohlášení o státním občanství
- ověřování pravosti podpisu (i na potvrzení o žití)
- ověřování pravosti kopií
- ověřování správnosti překladu
- superlegalizace kanadských veřejných listin
- výpis z rejstříku trestů, eventuálně z jiných rejstříků CzechPoint

Prosíme zájemce o konzulární služby, aby se **předem ohlásili** na tel. 1-416 972 1476, linka 12 a dohodli si termín schůzky. Při svém telefonátu nahlase jméno, příjmení, telefon, na kterém jste k zastížení, a konzulární úkony, které budete chtít vyřadit. V případě, že budete vyřizovat doklady za celou rodinu, nahlase počet osob.

Na sjednanou schůzku si s sebou, prosím, doneste **fotokopie všech vyřizovaných dokladů a také fotokopii datové stránky platného cestovního pasu, popř. jiného platného dokladu totožnosti** (driving licence, občanský průkaz, permanent resident card atd.).

CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN COUNCIL OF CANADA

Ve středu 21. srpna vzpomeneme, neslavné, 45. výročí okupace Československa vojsky “spřátelených” armád v čele se Sovětským Svazem, která zničila naději mnohých našich lidí na změny či reformy komunistického systému. Pro hodně lidí to byla výzva rozhodnout se kde uplatnit svoje životní touhy a ambice. Krátce po invazi se nás rozhodlo téměř sedmdesát tisíc odejít z Československa a v následujících dvaceti letech se dalších, téměř čtvrt milionu Čechů a Slováků, usadilo mimo hranice své domoviny. Cena za odloučení od rodiny a přátel, za odchod do neznáma a mnohdy ne snadné začátky se nedá vyčíslit. Na mnohé ty co se rozhodli zůstat a čelit persekuci a pronásledování bychom neměli zapomínat.

BLACK 2013 RIBBON DAY

In November 2009, a resolution declaring Black Ribbon Day, August 23, an annual, Canadian day of remembrance for the victims of Communism and Nazism in Europe was unanimously passed by Canada's Parliament.

Black Ribbon Day historically commemorates the anniversary of the infamous Molotov-Ribbentrop pact, a sinister partnership treaty between Nazi Germany and Soviet Russia that allowed each to violently and illegally seize the lands and peoples situated between them. Twenty Five years ago, Canada's Central and Eastern European communities, by initiating Black Ribbon Day, were instrumental in bringing international attention and understanding of the plight of their heritage nations. This Canadian initiative organized demonstrations in 21 cities on both sides of the Iron Curtain. In 1989 close to 2 million people formed a human chain across the Baltic republics and by 1991, demonstrations were held in 56 cities on three continents.

Presently, August 23rd is officially commemorated in close to a dozen European nations as Black Ribbon Day and European Day of Remembrance for Victims of Stalinism and Nazism.

On August 23, 2013, you are invited to attend a special service of Black Ribbon Day at Andrew Bobola Church, 541 Marion St., Winnipeg at 7 p.m.

More information about the history of the Black Ribbon Day in Canada you will find on: <http://www.blackribbonday.org/>

Pozvánka na letní piknik

Na co: .....19. Výroční vepřové hody

Pro koho: .....Všechny lidi dobré vůle včetně těch, co ji ještě hledají

Kde: .....Na farmě „Dobrovolný“

Jak: .....Uyhádlí, žízňiví a dobře naladěni

S čím: .....S chutí a úsměvem, pokud možno se svou židlí, šřávnatým klepem, čerstvým frkem, ti uvědomí vlastníci s mísou salátu nebo kusem nějak opečeného těsta

Kudy: .....Po relativně nové „Highway # 59“ na jih, 4 míle od Perimetru, pak 3.5 míle na východ na šterkovici. Sledujte VELKOU zelenou ceduli Oak Grove Rd. nebo dvě malé hnědé na golfové hřiště “Shamrock” co je naproti u farmy. (Nezahněte na „South End golf“ co minete prvně hned za floodway!) Volejte 878 3062 nebo 981 8867 když se ztratíte...

Kdy: .....Za každého počasí, (střecha nad hlavou bude),

v **SOBOTU, 24.** srpna, 2011 v 15:00 hodin.

Když přijdete o moc dřív, budete vřele uvítáni a pomůžete s přípravou. Když přijdete o moc později, budete možná jen přebírat studené zbytky a svépomocí opékat u táboráku klobásky.

Co tam: .....Pozavzpomínat, pojist, popít, popět u ohně... když počasí dovolí

Za co: .....Za něco do tradiční krabice od bot podle vašeho uvážení.

Pohlédnutí za

64. Kongresem Českého a Slovenského Sdružení v Kanadě

Přiznám se, že do Vancouveru na celo-kanadský Kongres Sdružení (ČSSK) se mi ani trochu nechtělo. Kromě zcela osobních důvodů jsem od rokování samého moc nečekal. Spíš jsem se obával, že budu svědkem začátku rozpadu kdysi tak záslužné a efektivní organizace.

Náš dlouholetý předseda Miloš Šuchma končil stanovami dovolený maximální druhý termín funkčního období. Rovněž již dávno před Kongresem oznámil, že by si rád začal užívat zaslouženého odpočinku. Problém byl, že na obzoru nebylo jediného kandidáta na funkci. Měl jsem strach ze situace, kdy delegáti mají volit nového předsedu - a listina se seznamem zájemců zeje trapnou, jestli ne přímo děsivou prázdnotou.

Zároveň jsem věděl, že Kongres mi neodvratně připomene naši předsedkyni odbočky Evu Sailerovou, vloni tak předčasně povolovanou na jiný svět. Eva by funkci vykonávat byla schopná. Měla elán, nápady a reprezentovala by „mladou“ generaci, tolik potřebnou v organizaci, kde drtivá většina členů je tak zvaný 68. ročník. Nedalo se na ni během jednání nevzpomínat. A s trpkostí přemítat, jak je někdy přidělený úděl v životě nespravedlivý. A posmutnět.

Na poslední chvíli, na nátlak Viléma Kuna jsem účast na kongresu odsouhlasil. Ukázalo se, že nikdo jiný z odbočky na Kongres nemůže. Nechtěl jsem, aby Winnipeg byl po prvé v historii Sdružení na Kongresu bez delegátu.

Účasti jsem nelitoval. Jak už to bývá, když se na něco moc těšíte, obvykle to zklame a naopak když od něčeho neočekáváte moc, většinou vás to příjemně překvapí. To druhé byl případ Kongresu ČSSK ve Vancouveru 2013.

Jistěže dle očekávání jsem na Evu myslel, soukromě si potruchlil, a nebylo to příjemné. Ale předsedkyně pořadající Vancouverské odbočky Zdenka Beranová Křížová ukázala, že Sdružení má význam a uplatnění pro krajany, co emigrovali jako Eva až po sametové revoluci. Jen tak má celá organizace naději přežít generační zlom a nadále fungovat. Zdenka totiž svým věkem reprezentuje tu tolik chybějící mladou generaci a svými nápady a schopnostmi je vzorem pro další odbočky. Já jen doufám, že její úspěchy nezustanou jen ve Vancouveru a budou sdíleny a kopírovány v ostatních městech Kanady.

Další moje obavy o budoucnost vedení organizace vyřešila Míša Fuchsová, současná předsedkyně odbočky Montreal. Ta odsouhlasila na příští dva roky funkci předsedy výboru vykonávat. Míšu znám již hodně let a vím, že Sdružení bude v dobrých rukou. Zde nezbývá, než jí vyslovit absolutní podporu, nabídnout pomoc kde se pomoci dá a popřát elán a mnoho úspěchů v činnosti.

Do příjemných překvapení Kongresu patřilo i jméno Dušan Králík. I když ten se nemohl Kongresu zúčastnit, kandidoval na funkci ve výboru a byl jako opět člen mladé generace ochotně, (jestli nepřeochotně in absentia) zvolený. Takže vyhlídky do budoucna nejsou zdaleka tak mlhavé, jak jsem si před Kongresem myslel.

O významu Sdružení pro budoucnost jsem byl i po porážce komunismu přesvědčen. Je přece jen rozdíl, když s federální vládou Kanady jedná jednotlivý občan a když ten samý problém nadnese předseda celo-kanadské organizace. A kdyby se ve staré vlasti „něco semlelo“, Sdružení může za

krajany orodovat s Ministrem Imigrace, tak jak se stalo v roce 1968, kdy představitelé organizace vyjednali s kanadskou vládou urychlené odbavování krajanů v uprchlických táborech.

Na jednání Kongresu se dostala i naše dosud nevyřešená situace „dočasně uzavřeného“ honorárního konsulátu ve Winnipegu. Chargé d'affaires pan Robert Tripes, tohoto času nejvyšší zástupce ČR v Kanadě, přislíbil pokus zjistit, co se ve věci dá dělat.

Snad nejpálčivější problém jsou dnes tak zvaná cikánská víza. Ta se debatovala dlouho a úmorně. Samozřejmě se zabudují do závěrečné rezoluce pro Federální vládu. A bude se doufat, že úprava zákona o tak zvaných bezpečných zemích vyřeší problém, kdy žadatelé o azyl mohli na úkor daňových poplatníků v Kanadě bezplatně strávit mnohdy několika letou dovolenou nekonečným oddalováním soudního rozhodnutí. Podvodní uprchlíci se pak zpravidla ani nedostaví na konečné slyšení a jednoduše odjedou.

Česká i Slovenská republika jsou na seznamu bezpečných zemí, kde se dá předpokládat, že státní diskriminace na základě etnického původu není. Nový zákon stanoví, že proti rozhodnutí o udělení azylu uprchlíkům z těchto zemí není odvolání, a rozhodnout se musí nejpozději do 45 dnů. Dopad zákona se údajně zkouší na uprchlických případech z Maďarska. Tam vízová povinnost není a žádosti o azyl se množí. Když vláda přežije očekávaný soudní spor od imigračních advokátů a zákon obhájí, dá se očekávat odvolání viz pro občany ČR (s trochou štěstí) ke konci roku.

Bohužel, problémů s krajany se zdá rojit více, hlavně na poli imigrace, zřejmě díky neutěšené ekonomické situaci v Evropě vůbec. Množí se jednotlivé žádosti o zprostředkování práce a nejruznějších zájezdů. Zatímco ČSSK nemá možnost zprostředkovávat přijetí do Kanady, pomoc s orientací pro nově příchozí je tradiční poslání organizace.

Jak moc si váží existence Sdružení i vláda ve staré vlasti mi došlo při projevu Roberta Tripese. Ten mimo jiné řekl: „Díky Sdružení, není v Kanadě města, kde by Ministerstvo Zahraničních Věcí nemělo krajana, na kterého by se mohlo obrátit“.

Muž se MZV obrátit i na Vás?

Joe Dobroualný

Č T E N Í N A L É T O

Filém A. Kun

Manitobské letní období se zářivým sluničkem je velice příjemný čas, je ale také více hektický než jsou jiná roční období. Dá se říct, že každý z nás chce využít co nejvíce horké léto, které nás málokdy zklame. Jezera, kterých podle oficiálních údajů máme v naší provincii na 100 tisíc, poskytují rozmanité zábavy, počínaje koupáním, rybařením, projížděnkách na různých typech lodí, od kajaku, který má nejvíce v oblibě můj přítel Pepa, přes motorové čluny až k plachetnicím. Na jedné plachetnici je kapitánem nám všem známý tvůrce krásných ženských účesů, kadeřník Bob. Je hrdý na svou plachetnici „Sandwip“ na Lake of the Woods a mistrně ovládá navigaci mezi útesy a ostrovy, kterých jsou tam stovky.

Chataření a sběr hub v rozsáhlých lesích kolem Winnipeg Lake a Whiteshell se dá těžko popsat těm, kteří je nikdy nenavštívili. Letní Manitoba je krásná k nevypsání. Naše modré nebe se sluničkem se tak jinde nevidí. Není to žádné přehánění. Vystává to ze skutečnosti, že většinu času máme nízkou relativní vlhkost vzduchu, (někdy klesne až na 15 procent) a navíc vzduch není znečištěn komíny těžkého průmyslu, které se nenalézají v okruhu tisíc kilometrů.

Až sem vypsané ukazuje půvab života v dnešním světě, do kterého se však vkrádají nepříjemnosti.

Čím je negativně ovlivněn průběh našeho života? Jsou to denní problémy a starosti, se kterými se potýkáme, které jsou většinou mimo naši možnost ovlivnit a změnit v náš prospěch. Navíc dnešní moderní doba vnesla do světa strach v různých podobách. Toto vše vede k nespokojenosti s danou situací a vyvolává v každém člověku špatné vědomí a brání pocitu štěstí.

V češtině slovo „štěstí“ má docela široký pojem, nevystihuje jednoznačně to, co anglicky rozumíme pod pojmem „happiness“. České štěstí zahrnuje též pojmy, jako když se nám vyhne něco zlého (měl jsem štěstí, že jsem vyvázl), nebo výhra v loterii, o kterou téměř každý v dnešním světě usiluje. Někdy však v přehnané snaze o takové štěstí (vyhrát za každou cenu) se dostaví pravý opak – neštěstí z prohry, končící mnohdy tragédií.

Téměř každý vidí v penězích a v bohatství „štěstí“, což není docela pravdou. Štěstí se nedá koupit za žádné množství peněz, tak jak se nedá koupit zdraví.

Štěstí je vnitřní pocit každé osoby a je velice individuální. Mnohdy slyšíme výroky, „Mně by stačilo ke štěstí to co má ten zmíněný člověk, kterému to však ke spokojenosti nestačí“. V češtině by bylo možná výstižnější nahradit slovo štěstí slovem spokojenost, které znamená příznivé události a okolnosti přinášející do života hmotný užitek i duševní radost. Proto se říká, že každý si vytváří svoje štěstí vyhledáváním ho a vyhýbáním se nepříjemnostem, které bohužel naopak vyhledávají nás.

Z uvedeného plynou mnohá nepochopení druhých lidí, „jak ten nebo ten, může být šťastný“ když má mnohem méně než co vlastní namítající člověk, nechápající individualnost pocitů každého.

Neexistuje snad osoba, která by se nesnažila pro maximum svého štěstí, přesto mnohdy nedokáže využít nejjednodušší způsoby kterak to „štěstí“ dosáhnout. Jak jsem už uvedl, štěstí se nedá koupit, ale mnozí jsou přesvědčeni o tom, že oni by to dokázali s nějakou velikou výhrou. Navíc by si koupili

přátele, závist druhých po čem také mnoho lidí touží ve snaze, že jim to přinese štěstí. Spokojenost není vůbec spojena s bohatstvím. I bezdomovec spící pod mostem může být spokojený.

Jsou však mnohé jednoduché cestičky, které nestojí žádné peníze a přesto přináší dobré výsledky. Snad každý souhlasí s tím, že pochvala nebo uznání každého člověka potěší. Zůstává ale záhadou v čem spočívá to, že lidé neradi vyslovují druhému dík, pochvalu a uznání. Nemůžu to jinak vyjádřit než lidovou češtinou „Upadne někomu huba, když druhého pochválí“? Nikoliv. Přesto je to v lidech tak zakořeněné, že má bolest v ústech a píchání u srdce, než někomu dá uznání pochvalu.

Nikdy jsem nezjistil, kde se vzal hodně rozšířený názor, že když „někoho pochválíš tak se sám ponižíš“! Je to vyložená lež a pravý opak je pravdou. Pravdivě projevované uznání druhému, vzbuzuje přátelský pocit, který zajisté uchová a příležitostně to oplátí. Vykonání něčeho dobrého včetně daného uznání druhému je jako bumerang, vrátí se vám to zpět, jak to lze vyčíst z mnoha knih a slyšet z vyprávění lidí. Na opačné straně mince, na zlé slovo, nebo skutek lidé těžko zapominají a vracejí to s větší vervou. Možná je to pozůstatek Rakousko-Uherského švejkování, které bylo dosti živeno i za komunismu, které zasévalo rozkoly a nesoudržnosti, což se režimu hodilo k snadnější kontrole národa.

Z jakého důvodu jsem zaběhl letní tematikou na pochvaly a uznání? V naší manitobské krajanské společnosti, kterou musí každý v podstatě pochválit, máme ženy a muže, kteří dokážou vykonat veliké věci pro ostatní krajany, a právě těm nejsou prezentovaná uznání a pochvaly které si zaslouží. Folkloramy se konaly v letní době, ale krajané byli ochotni si odříct na celý týden požitek letních večerů a místo toho pracovali na festivalu. Vydávání našich časopisů vyžaduje také mnoho úsilí a zrovna tak vedení a práce kolem klubu zabírá ochotníkům hodně volného času, což by mohli také jinak využít, třeba k lenosti u televize, která však jak je známo, nikomu spokojený pocit nebo štěstí nepřinese.

S Pramenem v ruce, vám všem přejeme příjemné léto s mnoha krásnými zážitky, aby zůstaly ve vzpomínkách stejně hřejivé jako oheň v krbu či šálek svařeného vína v ruce, když na ně budeme vzpomínat s přáteli, až léto odletí.

Srdečné blahopřání!

V sobotu, 13. července 2013 oslavil, v Calgary, ex-winnipežan a bývalý předseda winnipežské odbočky sdružení pan Jan Slavíček své devadesáté narozeniny. Dodatečně blahopřejeme!

Blahopřejeme profesoru V. Smilovi

29. června 2013 jsme se v sobotním vydání winnipežského FreePress dočetli o udělení řádu Kanady (Order of Canada) bývalému profesorovi University of Manitoba Václavu Smilovi.

The Order of Canada, one of our country's highest civilian honours, was established in 1967, during Canada's centennial year, to recognize a lifetime of outstanding achievement, dedication to community and service to the nation.

Vaclav Smil will receive this honour "For his contributions to our understanding of the impact of energy use on our biosphere as an author, professor and speaker".

V neděli 23. června oslavil pan **Evžen Juli** své osmdesáté narozeniny. Pana Evžena si mnozí z našich krajanů pamatují za jeho dobrovolnou a obětavou práci v kuchyni, jak v klubu, tak na Folklorámě. Dodatečně srdečně blahopřejeme k tomuto krásnému životnímu jubileu.

EVINY LÍPY

Nedalo mě to. Musela jsem je vidět. Musela jsem se na vlastní oči přesvědčit že přečkali první manitobskou zimu na novém místě na kampusu Manitobské univerzity. Nechali je tam přesázet koncem loňského léta kolegové a přátelé Evy a Míla a její kluci a fura lidí, kterým v té době strašně scházela. Je tomu víc jak rok a i když čas rány hojí, ještě pořád schází.

Dvě krásné lípy. Mají se k světu. Plné energie, tak jak byla Eva - kupředu, výš, s úsměvem, plná nápadu.

Misha

POSTŘEHY Z EVROPSKÉ DOVOLENÉ

Vilém A. Kun

Po dvou letech jsem opět zajel na dovolenou do Evropy. Navštívil jsem nejen Česko a Slovensko, ale byl jsem také týden v Německu u bratra, který slavil své osmdesátiny a krátký čas i v Maďarsku.

Zkušenosti z Německa jsou obvyklé. Z evropských zemí je stále nejstabilnější a výsledně z toho má svou vedoucí úlohu v Evropské unii. Německá důslednost a snaha v ekonomice je snadno k poznání i přesto, že životní úroveň obyvatel také značně poklesla, nejen obrovským odčerpáním peněz pro pomoc bývalému Východnímu Německu (údajně už dosáhla větší částky peněz, než stálo poválečné obnovení NSR), ale též značnými dotacemi členským zemím EU. Z těchto důvodů je slyšet reptání mnoha Němců na politiku vlády.

O situaci v Česku jsou naši krajané dobře informováni, proto se nebudu ani moc zabývat ČR. Nelze ale opomenout turisty nabitou Prahu přijíždějících z celého světa za těžko popsatelnou krásou města. Mezi nimi převládají Italové, Němci a Japonci. Nicméně pro mnohé jako i pro mne Praha a celé Čechy jsou velice hezké na obdivování, ale nikoliv pro život v Česku.

Na jihu Slovenska jsem strávil 14 dní většinu v rodné obci Svodín, ale také v lázních v Komárně a Velkém Meďeru. Hlavně v Meďeru (zhruba mezi Bratislavou a Komárnem) jsou výstavní lázně a staly se velice oblíbeným místem Čechů. K mému podivu, jsem se setkal i s dvojicí z Karových Varů tvrdící, že zde je lepší rekreace než ve Varech. Snad i ceny jsou o něco výhodnější než v Čechách. Až jsem se podívoval, že téměř ve všech restauracích měli menu za jednotnou cenu 3 €.

Jeden druh polévky, ale docela velký výběr druhého chodu a někdy i moučnik.

Lze těžké udělat přesný úsudek o životě a hospodářství v obou státech bývalého Československa, jelikož dynamičnost Prahy, kde jsem pobýval nelze srovnat s jihoslovenskými dědinami. Jedno však se mi zdálo srovnatelné v obou zemích, nařikání obyvatel na stav současných věcí. Do jaké míry je oprávněné, je neskutné posoudit pro pozorovatele z ciziny. Kategorické prohlášení některých lidí, že lidé se mají špatně, nebo pravý opak nevystihuje skutečnost. K posouzení je třeba vzít v úvahu mnoho faktorů. V první řadě je to svoboda a svobodný pohyb lidí, teď už ve 29. zemích Evropy po přijetí Chorvatska do EU 1. července 2013 a zároveň jeho vstupu do Schengenského prostoru. Sledoval jsem na vysílání TV radost Chorvatů z této události. Viděl jsem první automobil, který volně projel hranice do EU přes celnici bez jakékoliv kontroly kde nápis „Celnice a pasová kontrola“ úředník držel v ruce skloněný k noze! Z tohoto opět vyvstává otázka nepochopitelného a negativního postoje jedincu k této grandiózní společnosti Evropy, znějící mnohdy i od našich krajanů. Že by to

---

bylo ze závisti, když přes most do Detroitu je celníci pomalu šacují a extra lahvinka likéru jim způsobuje nesnáze. Při své návštěvě jsem se nesetkal s člověkem, který by svobodu Schengenského prostoru jakýmkoliv způsobem zavrhoval. Hlavně mladí lidé využívají volný pohyb jak na cestování, tak za pracovními příležitostmi a pro nás starší expatrioty je až překvapivé s jakou samozřejmostí to přijímají. Jako by ani neznali nedávnou minulost s extrémní nesvobodou, jaká vládla v době komunistického režimu ve východních zemích. Evropany naopak právě zaráží přísnost na hranicích USA s Kanadou i po dvěstěletém mírovém soužití mezi sousedními státy. Je v tom nějaká oprávněnost nebo jen hloupost obou zemí?

Vrátím se k ekonomii Slovenska v Eurozóně, která podle statistiky je o málo lepší než je česká. Životní úroveň České republiky se vzdaluje průměrné úrovni Evropské unie. Těž ceny potravin v ČR se zvýšily nejvíce z celé unie (LN). Někteří ekonomové dávají vinu českým korunám, že převody na eura v obchodování odčerpávají výrobcům peníze. Nicméně srovnatelnost je vidět v obou zemích v tom, že kolem velkoměst je mnohem lepší život než na periferiích státu. Setkal jsem se s tím též na jihu Slovenska. V zemědělské oblasti, kde bývalá družstva zaměstnávala až nepochopitelný počet lidí. Konkrétně v obci Svodín na 4000 hektarech bylo zaměstnáno téměř tisíc lidí. Dnes se to rozdělilo na několik velkých soukromých statků a zaměstnávají jen kolem 200 lidí. Nutné však podotknout, že i přesto vyprodukují více. Evropa je přesycena zemědělskými výrobky. Třeba v Maďarsku se letos urodilo dvakrát tolik obilí, než můžou spotřebovat. Tím okamžitě klesla cena pšenice ze 7000 Forintů na 4500 Ft. Zatím co při mé první návštěvě ČSR (1990) ve vesnicích na dvorcích běhaly slepice, husy a v chlívků chrochtalo prasátko, dnes se tím nikdo nezabývá, jelikož se vše dá koupit laciněji v obchodech, než vypěstovat doma, ani nepočítaje denní práci se zvířaty.

Až se smutkem jsem se díval na vinice kam mne zavedl můj přítel Laci, kde mnoho jeho sousedů vinařů jednoduše opustilo své vinice, které zůstaly ležet zarostlé, ponechané přírodě bez jakéhokoliv zásahu člověka. Jednoduše není rentabilní obdělávat vinohrady! Za kolik se vína prodávají naznačí cena jak jsem to viděl v jednom obchodě, kde nabízeli sedmičky několika druhů vín (on sale) za 2 € (zhruba \$2.8), běžné ceny jsou kolem 3 €. Ti vinaři co své vinice nadále obdělávají se snaží dělat různé zkratky, že třeba neorají, neokopávají, jen posekají trávu, nebo ještě horší používají na plevel herbicidy. Přesto pěstování révy vyžaduje hodně práce i peněz za postřiky. Velkopěstitelé, hlavně z ciziny velice zasáhli do života vesničanů tím, že prakticky malé pěstitele vytlačily z trhu. Tím ubývají pracovní příležitosti nejen v průmyslu, ale také v zemědělství. Je pak samozřejmé, že přibývá nespokojenost u lidí.

Nejednou jsem slyšel výrok, že jsme si demokracii takto nepředstavovali a někteří dodávali, že „za socialismu bylo lépe! „Podívej se, kolik domů vyrostlo v minulém režimu a teď je spousta domů na prodej, lidé se stěhují do měst za práci. Tenkrát mi stačilo vysázet půl hektaru melounů“ (1/2ha bylo dovoleno mít pro sebe), říkal mi jeden „Češi to kupovali jako by to bylo zadarmo a hned bylo spousta vedlejších peněz“. Nad tímto výrokem jsem se však pozastavil. Museli si v socialismu vypomáhat přivydělat si soukromě, kapitalistickým způsobem? Proč jim nestačily socialistické výdělky když to bylo tak dobré?? Co si zde nehraje. Když si někdo chtěl pořídit auto, postavit si dům, tak si musel kapitalisticky přivydělat (fuškami jak se tomu říkalo), jinak toho nedosáhl. Takovému systému se v Maďarsku říkalo „gulášový komunismus“. A jak se ukázalo, právě tyto okolnosti částečně udržovaly totalitu nad vodou, avšak neschopnost systému se nakonec stejně předvedla pádem celého

---

východního bloku. Státy se vyčerpaly rozkrádáním, (bohužel ta vlastnost mnohým zustala i po sametu), černým trhem, podvody a hlavně nezákonnostmi, které vedly ke kolapsu, což málokterý občan si dnes uvědomuje nebo připouští.

Dá se říct, že největší devastace socialismu byla na poli duševním, tím že z lidí nadělal závislé na režimu a z většiny vymýtil vlastní snažení, iniciativu a podnikatelský duch. Dnes mají z toho problémy přizpůsobit se k novým okolnostem. Důkazem jsou lidé, kteří se z toho dovedli vymanit a teď si vedou úspěšně. Sám jsem se setkal s několika. Nazval bych je snaživci, kteří po propuštění z práce začali sami podnikat. Začali obchodovat, otevřeli vlastní opravárenské dílny, továrničky, kde mužou snadno konkurovat velkým podnikům lepší službou a pružností. Uvedu případ z mé rodné obce. Po sametu dotyčný člověk začal s výrobou kožených suvenýrů, která však nikam nevedla. Po dalších pokusech s podnikáním má dnes ve vesnici továrnu na obaly. Zaměstnává kolem dvaceti lidí a podle toho jaký si postavil dům (palác) u kterého stojí Mercedesy, bych řekl, že je multimilionář. Snaživost lze hlavně vidět u mladších lidí, kteří se nebojí vyzkoušet několik možností než se dostaví úspěch.

Co nakonec? Jen tolik, že po pádu vlády J. Nečase v červenci pravděpodobně v brzké době budou opět volby v ČR. Podle posledního průzkumu má největší šanci vyhrát ČSSD, což není tak tragické jako to, že komunisti by obdrželi více než 18 procent hlasů. Z toho vyvstávají úvahy o spojení obou hodně levicových stran a návrat k novým experimentům socialismu s volným pádem do jámy, ze které se ani po více než dvaceti letech nemohli pořádně vyhrabat.

Znovu na cesty

Misha Gogela

Ozbrojená rozhodnutím nedovolit nechat se vtáhnout do kola českého brblání a "stěžování si nevím na co, ale stěžuji si" jsem zbalila kufř na další cestu do rodné vlasti. Hlavním důvodem pro cestu byl maturantský sjezd po 45-ti letech. Na základě osobní zkušenosti, pokud dostanete pozvánku od svých bývalých spolužáků na něco podobného, tak vřele doporučuji. Od devadesátého třetího roku, kdy jsem se setkala s bývalými spolužáky poprvé od maturity, tento byl pátý sraz (a doufám, že nebyl poslední) a je hezké sledovat nejen jak se měníme fyzicky (není to tak zlé), ale jak se mění konverzace.

V 93-tím jsem jela vyzbrojená stovkou diapositivů z celé Kanady, a otázky o tom jak se cestuje po "západě", což znamenalo Amerika a Kanada jen sršely. V tom roce, to už si Československo užívalo tři roky svobody, bývalá "západní Evropa" už byla jenom Evropa. To už byl kde kdo aspoň v Itálii nebo Francii, a Německo a Rakousko začínalo být moc blízko. Probrali jsme kdo co vystudoval a jak se žije, kolik je dětí, ale hlavně to cestování. O pět roku později došla řeč na děti v trošku delší šířce. To už se děcka chystala na vyšší školy a začínali vyjíždět na studijní cesty do zahraničí a po necelých deseti letech od sametové revoluce to ani nikomu nepřipadalo nějak divně. Ba naopak, spíš se ozvalo

“to je senza, jen at” si to ve světě vyzkoušejí”. Na dalším sjezdu jsme již děcka ženily a Božka K. tenkrát tu samou sobotu vdávala dceru tak jsme si pošmáklí na moravských svatebních koláčcích. Samozřejmě sraz číslo čtyři nemohl skončit nijak jinak než kolik má kdo vnoučat. No a letos, po dalších pěti letech, to nemohlo být jinak než kdo je a kdo není v penzi a koho co pobolívá.

Dvacet roku dělá divy. A kupodivu, znovu se do konverzace vedralo cestování. Pro některé ještě pořád vášnivé cestování do zapadlých končin světa, ale pro mnohé už mírnější cesty a to hlavně doma po republice nebo na sousední Slovensko. Krásné prohlášení vzešlo od Pepy V., který krátce před 89-tým rokem ovdověl a s dvěma děčkama, než odrostla, toho moc nenacestoval: “ty já jsem se konečně dostal do Itálie a do Řecka, byla to paráda a užili jsme si, ale teď” co jsu v penzi tak jezdím pořád někde tady po Česku nebo na Slovensko a vždycky si tak vzpomínám jak my jsme vždycky vymýšleli kam na školní výlety a nevěděli jsme kam, ale to bylo, že my jsme ani nevěděli co krásy tady v republice vůbec máme”.

Okolí Prosečí z rozhledny Tereza

A tak byl čas vydat se na cestu po krásách Česka. Spolužáky Janu a Karla není nutno pobízet, ba naopak, ti sami nabízejí kam by se dalo vyjet. Z Ivančic jsme vyrazili na severozápad přímým středem Vysočiny a někde kolem Jihlavy jsme se otočili na severovýchod na Litomyšl. Míst na zastavení bylo mnoho. Díky pozdnímu jaru a dostatku jarních dešťů byla Vysočina v perfektní zeleni a plném květu. Vyhýbali jsme se hlavním cestám a projížděli kraj po bočnicích kolem krásných usedlostí a samot. Hned jsme někde

vyšplhali na rozhlednu, kterých je po republice skoro na každém kilometru. Kousek za Prosečí směrem na Budislav Karel zbystril a došel k závěru, že v této oblasti kdysi projížděl na kole a že je stejně čas se znovu protáhnout. Zaparkovali jsme na první turistické značce a za pár minut jsme se octli v hlubokém borovém lese Toulouvcových Maštalí. Oblast tvoří pískovcové usazeniny rozřezané potoky a říčkami do hlubokých klikatých roklí a údolíček kde se dá prolézat mezi skalními útvary. Oblast se jmenuje po jistém rytíři Toulouvcovy z Třemošné, který daroval toto území v 15. století Litomyšli a jejímu špitálu. Pověst z tohoto rytíře dělá tak trochu českého Robin Hooda. Rád prý vyjížděl se svojí bandou na Moravu přepadat zámožné panstvo a bohaté kupce a svůj lup pak ukrýval ve skalách a na svém panství. Měl být

velmi štědrý ke svým lidem a pomáhal nemocným a trpícím. Pravda nebo ne, nechal své jméno krásnému území a Toulouvcovy společně s Městskými Maštalami jsou oblíbeným turistickým místem.

Do Litomyšle jsme dorazili mírně vyhládlí a na vybranou kde se najíst bylo hned po vstupu na hlavní náměstí několik restaurací. Že jsme ve Smetanově Litomyšli bylo vidět hned na první stránce meníčka. Zapečení Braniboři v Čechách byli za Kč.105, Dvě vdovy (vepřové a kuřecí medailonky) už za Kč 130, a tak dále. Ceny za to množství jídla pro mě směšně nízké. Jídlo výborné! Náměstí vymydlené a vyzdobené, koncem týdne začínala Smetanova Litomyšl. Pokud si chcete prohlédnout zámek vevnitř nejezděte do Litomyšle týden před festivalem. Zámek byl vyhrazený hudebníkům a přípravy na 55-tý ročník festivalu v plném proudu. Ale i tak je zvenku na co hledět.

Renesanční zámek z poloviny 16-tého století je nejen národní kulturní památkou, ale je zapsaný, díky zachovalé architektuře a bohaté sgrafitové výzdobě, na seznamu světového dědictví. Prolezli jsme kde který kout kam nám bylo dovoleno, park a překrásné biskupské zahrady. Kdyby byly nedošly baterie ve fotoaparátu tak bych asi vyfotila každé z osmi tisíců sgrafit zdobících exteriéry zámku. Až později jsem se dočetla, že pouhých 40 procent je původních a většina byla obnovena nebo nově vytvořena během masivních oprav, které začli v sedmdesátých letech. V roce 1984 při dokončení a slavnostním odhalení exteriéru prý soudruhům ani nevadilo,

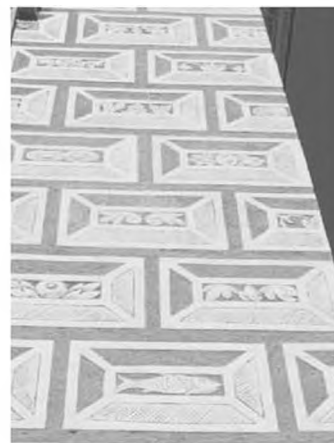

proškrabují vzory

Obojí, figurální a psaničková sgrafita jsou impozantní a fakt, že mezi psaničkovými nejsou žádná dvě stejná jem přidává ke kumštu a mistrovství jejich tvůrců.

že hodně té práce bylo vytvořeno umělci, kteří jinak pro své postoje nesměli "oficiálně" tvořit a vystavovat. Sgrafito je nástěnná technika, která vznikla a prodělala největší rozkvět právě v období renesance. Touto technikou založenou na jednoduchém principu byla dekorována vnější fasáda renesančních budov, ale používalo se jí i v interiéru. Dvoubarevného sgrafitového vzoru se dosahuje tak, že spodní vrstva tmavé omítky obarvená podle tradičního renesančního způsobu jemně mletým uhlím nebo popelem ze spálené slámy se nechá zaschnout a do svrchní tenké vrstvy omítky světlé barvy se za vlhka

JOSEPHINE CESKA

Passed away on July 10, 2013 at The Convalescent Home of Winnipeg. Josephine will be lovingly remembered by her daughter Hana and her husband Pete, son Mark, grandchildren Shannon (Jim), David, Nikola and Kiera, and great-grandchildren Brooklyn and Lilah. Mum was born in Nasedlovice, a small town in Czechoslovakia. She left Europe on the last ship to leave Germany prior to the outbreak of war in 1939 and lived in the United States and Haiti where she managed a shoe factory for Bata Shoe Co. She settled in Ontario where she met and married her loving husband Walter. Mum fondly recalled many happy years spent in Ontario, Quebec, and Manitoba raising her family and enjoying the company of her many friends whom she cherished.

As published in the Winnipeg Free Press on July 11, 2013

- Josephine a Walter byli dlouholetí členové Českého a Slovenského Sdružení v Kanadě.
Čest jejich památce.

ŠKOLA ČEŠTINY / CZECH LANGUAGE CLASSES

Helena Stelšovská nadále nabízí zájemcům kurz českého jazyka. Hodiny jsou každý čtvrtek od 7:30pm. Pokud máte zájem kontaktujte Helenu Stelšovskou na helstel@shaw.ca nebo volejte 204 772-7209.

Helena Stelsovská offers Czech language courses for interested people. Classes are held every Thursday at 7:30pm. If you are interested, she can be contacted at helstel@shaw.ca or phone 204 772-7209.

Pramen - Časopis krajské obce Čechů a Slováků ve Winnipegu. Je vydáván winnipegskou odbočkou Českého a Slovenského Sdružení v Kanadě pro krajany v Manitobě a jinde ve světě. Vychází čtyřikrát do roka.

Adresa: **Czech and Slovak Association of Canada, Winnipeg Branch, Attn. Pramen, P.O. Box 1732, Winnipeg, Manitoba, Canada, R3C 2Z9**

Připravuje redakční kroužek: Misha Gogela, Jiřina Kunová a Shelley Sweeney. Pravidelný dopisovatel Vilém A. Kun.

Časopis je posílán zdarma, ale jsou vítány dobrovolné příspěvky na úhradu režie.

Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, úpravu i případné odmítnutí příspěvků. Podepsané články nemusí vyjadřovat názory redakce a vydavatele.

Úkolem časopisu je udržovat kulturní hodnoty našich předků, probouzet, pěstovat a udržovat krajskou pospolitosť. Napomáhat k udržování demokratických ideálů a mravních zásad v Kanadě i ve staré vlasti. Spojovat nás za hranicemi s naší vzdálenou rodnou zemí.

Inzertní jednorázové sazby: velikost osobní navštívky: \$ 10, 1/3 stránky: \$20, 1/2 stránky: \$30, celá stránka: \$ 60.

Veškeré šeky prosím vypisujte na "Czech and Slovak Association of Canada".

Uvítáme psané příspěvky, nápady a komentáře. Rádi od vás uslyšíme.

Redakční telefon (204) 256 3713, e-mail adresa: mishagogela@shaw.ca

Informace o ČSSK odbočkách sdružení najdete na Internetu na adrese www.cssk.ca

